

НОВИЙ ФОРМАТ КНИЖКОВИХ ВИДАНЬ – АУДІОКНИГА

Вправа 1. «Читати не можна слухати»

- ❖ 3-4 хв.
- ❖ «закінчи речення»

Бібліотекар пропонує учням порівняти два формати книжки: друкований та аудіозапис. Для цього запрошує учнів закінчити речення: «Мені більше подобається друкована книга / аудіо книга, тому що ...».

Можна запропонувати скористатися фразами з дошки або скласти свій варіант:

- ✚ можна виконувати буденну роботу і слухати книгу;
- ✚ не напружуються очі;
- ✚ можна перечитати фрагмент, який сподобався або незрозумілий;
- ✚ можна слухати під час руху;
- ✚ взяти в дорогу, вона не займає багато місця;
- ✚ можна скачати з безплатного інтернетресурсу;
- ✚ має ілюстрації;
- ✚ можна зібрати бібліотеку.

Бібліотекар підводить дітей до висновку, що кожен формат книжки – і друкований, і аудіозапис – мають право на існування. Треба подумати, який варіант доречніший в певній ситуації.

Вправа 2. «Створення аудіокниги»

Розпочати роботу над створенням можна на занятті, а закінчити таким цікавим заходом, який ми провели в медіатеці ліцею.

Для цього ми запросили у гості Хмельницьку обласну бібліотеку для дітей імені Т.Г. Шевченка з їхнім проєктом **"Особлива книга для особливих дітей"**, який реалізується за підтримки Українського культурного фонду. Також були присутні автор книги Оксана Радущинська та учасником акторської команди Ігор Вилегжанін. Дітям було презентовано аудіокнигу "Метелики в крижаних панцирах". Працівниками Хмельницької обласної бібліотеки для дітей імені Т.Г. Шевченка розповіли юним слухачам про особливості аудіокниги, загалом про сюжет повісті, про певні соціальні моменти, закладені і в тексті, і в реалізованому аудіо продукті. Усі разом послушали фрагменти твору. А згодом діти спробували самостійно завантажити аудіокнигу і слухати її з планшета <http://daisy-ukr.svefi.net/download/Художня%20література/Твори%20для%20дітей%20і%20юнацтва/>.

Після прослуховування інтерактивного спілкування:

- Чи сподобалося вам звучання?
- Скільки читців озвучували книгу?
- А скільки було героїв?
- Як вдалося одній людині голосом зобразити кількох героїв?
- Навіщо використано музичні заставки?
- Чи однакова в різних епізодах музика? Чому? Як можна нам досягти такого рівня виразного читання?

З якими вміннями учні виходять із заняття:

- ✚ розуміють значення аудіокниги в житті сучасної людини;
- ✚ розуміють важливість складників якісного аудіопродукту: інтонації, виразності, емоційного забарвлення тощо.

ЦІКАВИНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА БІБЛІОТЕКАРЯ

Аудіокнига – сучасний медіапродукт, а тому цікавіший дітям та молоді. Дорослому поколінню інколи здається, що їх використання призведе чи не до деградації. Не хвилюйтеся так! Можливо, вам додасть віри в право на існування аудіокниги дослідження науковців:

- ✚ *«Якщо на засіданні книжкового клубу щиро зізнатися, що ви не прочитали обговорювану книжку, а прослухали її аудіоверсію, вас назвуть «чітером».*
- ✚ *Якщо у вашому місті книжкового клубу немає, то вважайте, вам пощастило: ніхто не критикуватиме вас за любов до аудіокнижок.*
- ✚ *Навряд чи хтось зможе аргументовано пояснити, чому прослуховування не «зараховується» як читання, але постійні слухачі аудіокниг*

підтвердять, що регулярно чують зауваження на свою адресу (мовляв, прослуханий і прочитаний романи чи оповідання - це не одне і те ж).

✚ Психолог з Університету Вірджинії Деніел Віллінгем у своїй роботі багато досліджував неоднозначне ставлення до сприйняття літератури на слух. Він спеціалізується на методиках навчання читання. Віллінгем втомився від порівняння рівноцінності прочитаної та прослуханої книжки і опублікував спеціальний пояснювальний матеріал.

Задля підготування науково обґрунтованої відповіді на запитання потрібно дослідити активність мозку людини під час читання та слухання книжки. З когнітивної психології, немає великої різниці між роботою мозку під час прослуховування та читання твору. Хоча більшість пересічних користувачів вважають, що процес прослуховування вимагає менших розумових та фізичних зусиль, тому й звинувачують «аудіочитачів» у літературному «шахрайстві».

Професор пояснює суть роботи мозку зрозумілими поняттями, сподіваючись примирити читачів та слухачів за допомогою науки. Під час читання книжки мозок людини опрацьовує 2 основних процеси: розшифрування, чи перетворення ланцюгів літер у слова, що мають певне значення; та осмислення матеріалу - розуміння сюжетної лінії, побудови історії тощо. Віллінгем наголошує, що науковці десятиліттями вивчали різницю між звуковим та візуальним сприйняттям інформації, і головний висновок - обидва процеси охоплення нової інформації дуже схожі між собою. Високий рівень кореляції результатів читання та прослуховування фіксували масштабні експерименти зі студентами в 1977 та 1985 роках.

У першому випадку групи студентів слухали та читали однакове коротке оповідання з подальшим переказом змісту. Обидві групи показали приблизно рівний результат. У другому випадку науковці

з'ясували, що ті студенти, які добре запам'ятовують прочитаний матеріал, так само вправно засвоюють нові почуті тексти. Ті ж, кому важко дається читання та запам'ятовування, демонструють слабші результати і з аудіо.

Висновок, який робить професор психології для всіх зацікавлених книгоманів: допоки мозок справді зосереджений на книжці, не має значення, читаєте ви її чи прослуховуєте.

Процеси опрацювання інформації практично повністю ідентичні, а «якість» прийняття матеріалу не відрізняється. Проте Віллінгем констатує, що навички читання з практикою постійно вдосконалюються. Вищезгаданий процес розшифровування тексту, швидкість засвоєння прочитаного - автоматизація цих процесів покращується з кожною новою прочитаною книжкою. І коли доводиться повертатися по тексту назад, щоб уточнити деталі сюжету - гортати сторінки легше, аніж перемотувати аудіофайл.

✚ Більшість слухачів книжок відверто зізнається, що лінується «перечитувати аудіокнигу».

AUDIOBOOKS